

B8-1355/2015

9.12.2015

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį

dėl padėties Burundyje
(2015/2973(RSP))

**Hilde Vautmans, Louis Michel, Beatriz Becerra Basterrechea,
Dita Charanzová, Ivan Jakovčić, Ilhan Kyuchyuk, Jozo Radoš,
Marietje Schaake, Jasenko Selimovic, Pavel Telička**
ALDE frakcijos vardu

**Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Burundyje
(2015/2973(RSP))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ankstesnes savo rezoliucijas dėl Burundžio, ypač į 2015 m. liepos 9 d. rezoliuciją¹,
- atsižvelgdamas į Kotonu partnerystės susitarimą, ypač į jo 96 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Arušos taikos ir susitaikymo susitarimą dėl Burundžio,
- atsižvelgdamas į Burundžio Respublikos Konstituciją,
- atsižvelgdamas į Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą (TPPTP),
- atsižvelgdamas į Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją (angl. ACHPR),
- atsižvelgdamas į Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą (angl. CAT),
- atsižvelgdamas į 2015 m. liepos 27 d. JT rinkimų stebėjimo misijos Burundyje (angl. MENU) preliminarų pareiškimą,
- atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 17 d. Afrikos Sąjungos pareiškimą,
- atsižvelgdamas į Afrikos demokratijos, rinkimų ir valdymo chartiją,
- atsižvelgdamas į 2015 m. liepos 27 d. Rytų Afrikos bendrijos prezidento rinkimų stebėjimo misijos Burundyje preliminarų pareiškimą,
- atsižvelgdamas į 2015 m. birželio 14 d. AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos biuro sprendimą dėl padėties šalyje sustabdyti šios asamblėjos rinkimų stebėjimo misijos Burundyje veiklą,
- atsižvelgdamas į ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų ir ES žmogaus teisių gaires dėl saviraiškos laisvės ir į 2014 m. birželio mėn. Tarybos išvadas, kuriose Taryba įsipareigojo suaktyvinti savo veiklą žmogaus teisių gynėjų klausimu,
- atsižvelgdamas į 2015 m. birželio 22 d. ES Tarybos išvadas dėl Burundžio ir į 2015 m. liepos 23 d. Europos Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojos Federicos Mogherini ES vardu padarytą pareiškimą po prezidento rinkimų Burundyje,
- atsižvelgdamas į 2015 m. rugpjūčio 28 d. Tarptautinių įgaliotinių ir atstovų Afrikos Didžiųjų ežerų regione grupės pareiškimą dėl padėties Burundyje,

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0275.

- atsižvelgdama į 2015 m. spalio 1 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2015/1763 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Burundyje¹,
 - atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 26 d. Tarybos patvirtintą laišką, kuriuo Burundis kviečiamas pradėti konsultacijas pagal ES ir AKR partnerystės susitarimo (Kotonu susitarimas) 96 straipsnyje numatytą procedūrą tuo atveju, kai nesilaikoma esminių susitarimo nuostatų, ypač dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų,
 - atsižvelgdamas į Tarybos 2015 m. lapkričio 16 d. išvadas dėl Burundžio,
 - atsižvelgdamas į 2015 m. lapkričio 12 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 2248 (2015),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi 2015 m. balandžio 26 d. prezidentas P. Nkurunziza paskelbė savo ketinimą kandidatuotis trečiajai kadencijai, dėl to šalyje prasidėjo neramumai, plataus masto protestai ir nepavykęs karinis perversmas 2015 m. gegužės 13 d.; kadangi, baimindamiesi dėl savo pačių saugumo, iš šalies vėliau pabėgo keli aukšto rango įvairių institucijų nariai, įskaitant Nacionalinės Asamblėjos pirmininką, pirmininko pavaduotoją, du Nepriklausomos nacionalinės rinkimų komisijos (CENI) narius ir Konstitucinio Teismo vyriausiasis teisėjas; kadangi dėl politinės įtampos šimtai tūkstančių žmonių buvo priversti palikti šalį; kadangi ES nutraukė rinkimų stebėjimo misiją (EOM);
 - B. kadangi vykstant rinkimams nebuvo laikomasi demokratijos principų ir buvo pažeidžiama Arušos susitarimų dvasia ir nuostatos, dėl to juos boikotavo opozicijos partijos ir pilietinė visuomenė; kadangi P. Nkurunziza pradėjo trečią kadenciją Burundžio prezidento pareigose, nepaisant tarptautinių paramos teikėjų protestų ir JT rinkimų stebėjimo misijos Burundyje (MENUB) pareiškimo, kad šie rinkimai nebuvo nei patikimi, nei laisvi;
 - C. kadangi valstybės vykdomos represijos ir saviraiškos laisvės bei susirinkimų laisvės apribojimai staigiai padidėjo po 2015 m. liepos 21 d. įvykusių prezidento rinkimų; kadangi 2015 m. rugsėjo 28 d. JTVPK pranešė apie nuo rugsėjo mėn. pradžios labai išaugusį ir nerimą keliantį areštų, sulaikymų ir žudymų skaičių ir paragino šalies valdžios institucijas kovoti su nebaudžiamumu; kadangi Jungtinių Tautų vyriausiasis žmogaus teisių komisaras Zeid Ra'ad, nurodė, kad „beveik kiekvieną dieną kai kuriose Bužumbūros rajonuose gatvėse randami žmonių lavonai“ ir kad „daugeliu atvejų atrodo, kad aukos buvo nušautos, kulka paleidžiant iš arti. Ant kūnų kartais randama kankinimo požymių, o rankos paprastai surištos už nugaros“;
 - D. kadangi dėl didėjančio politinio smurto ir nesaugumo Bužumbūroje buvo tikslingai nužudyti opozicijos partijos ir valdančiosios partijos nariai; kadangi padėtis pablogėjo, nes buvo pasikėsinta į žinomas asmenybes iš abiejų pusių: generolas Adolphe Nshimirimana, artimas prezidento P. Nkurunziza patarėjas, buvo nužudytas raketų išpuolio metu 2015 m. rugpjūčio 2 d.; kitą dieną buvo pašautas ir smarkiai sužeistas

¹ OL L 257, 2015 10 2, p. 37.

žmogaus teisių gynėjas Pierre Claver Mbonimpa; buvęs Ginkluotųjų pajėgų štabo vadas pulkininkas Jean Bikomagu buvo nušautas 2015 m. rugpjūčio 15 d.; opozicinės Sąjungos taikai ir vystymuisi (UPD) atstovas spaudai Patrice Gahungu buvo nužudytas 2015 m. rugsėjo 7 d.; Burundžio ginkluotųjų pajėgų vadas generolas Prime Niyongabo išgyveno 2015 m. rugsėjo 11 d. pasikėsinimą nužudyti; opozicijos lyderės ir kovos su korupcija aktyvistės Charlotte Umugwaneza lavonas buvo rastas Gikoma upėje 2015 m. spalio 18 d. – praėjus vienai dienai po to, kai ji buvo paskelbta dingusia;

- E. kadangi spalio 3 d. vėl įvyko smurto proveržis sostinės Bužumbūros šiaurėje, Mutakura, Cibitoke ir Ngagara rajonuose – šie rajonai išgarsėjo kaip opozicijos centrai prieš prezidento P. Nkurunziza trečiąją kadenciją – rezultate žuvo aštuoni, o galbūt ir daugiau civilių gyventojų; kadangi Jungtinių Tautų vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuras pranešė, kad 134 žmonės buvo nužudyti, užfiksuoti šimtai nesankcionuotų areštų ir sulaikymų atvejų, įskaitant 704 areštuotus asmenis vien nuo rugsėjo mėn. pradžios; kadangi 215 000 žmonių pabėgo;
- F. kadangi įvairūs šaltiniai, pavyzdžiui, Tarptautinė žmogaus teisių federacija (FIDH), organizacija „Human Rights Watch“ ir kt., pranešė, kad policijos pajėgos ėmėsi itin brutalių priemonių, panaudojo pernelyg didelę ir neproporcingą jėgą ir netgi galbūt įvykdė neatidėliotinas ir neteismines egzekucijas; kadangi 2015 m. spalio 2 d. JT Žmogaus teisių taryba (JTŽTK) priėmė rezoliuciją dėl Burundžio, ragindama nuo šiol ir per visus 2016 m. stebėti žmogaus teisių padėtį šalyje;
- G. kadangi 2015 m. spalio 17 d. Afrikos Sąjungos taikos ir saugumo taryba rekomendavo paspartinti savo planus išsiųsti karių kontingentą į Burundį, jei padėtis šalyje pablogėtų, paragino tirti teisės pažeidimus šalyje ir paskelbė, kad pradėtas išsamus žmogaus teisių pažeidimų ir smurtinių veiksmų prieš civilius gyventojus Burundyje tyrimas;
- H. kadangi Afrikos Sąjunga ragina skubiai surengti dialogą Kampaloje arba Adis Abeboje, kuriame dalyvautų visi Burundžio veikėjai, įskaitant tuos, kurie gyvena užsienyje, ir pilietinę visuomenę; kadangi ES remia šį prašymą pradėti visa apimančią dialogą ir kadangi JT Generalinis Sekretorius ragino pradėti tą patį įtraukų dialogą;
- I. kadangi Burundžio valdžios institucijų teigia, jog yra pasirengusios kalbėtis su opozicija, ir 2015 m. rugsėjo 23 d. Prezidentas pasirašė dekretą, kuriuo sukuriama Nacionalinė Burundžio vidaus dialogo komisija; kadangi nepaisant to dauguma opozicijos ir pilietinės visuomenės veikėjų, kurie prieštarauja P. Nkurunziza trečiajai kadencijai, persekiojami, jiems keliant kaltinimus dėl sukilimo ir bendrininkavimo vykdant 2015 m. gegužės 13 d. perversmą; kadangi naujos Nacionalinės Asamblėjos pirmininkas Pascal Nyabenda pažymėjo, kad „asmenys, dalyvavę organizuojant ir vykdant perversmą (...) nebus įtraukti į dialogą“;
- J. kadangi Ugandos tarpininkai paskelbė, kad dialogas bus tęsiamas lapkričio mėn., Burundžio valdžios institucijos išdavė tarptautinius opozicijos atstovų arešto orderius, siekdamos jų ekstradicijos iš trijų šalių – Belgijos, Nyderlandų ir Ruandos;
- K. kadangi iki šiol regioninėmis pastangomis nepavyko pasodinti opozicijos ir Burundžio vyriausybės atstovus prie derybų stalo, siekiant užbaigti krizę šalyje, o NVO buvo užkirstas kelias vykdyti savo veiklą; kadangi susirėmimai tarp saugumo pajėgų ir ginkluotų asmenų beveik tapo kasdieniu reiškiniu ir smarkiai išaugus smurtui šalyje gali

kilti pavojus vėl nusiristi į pilietinį karą;

1. išreiškia didžiausią susirūpinimą dėl politinės ir humanitarinės padėties Burundyje ir jos padarinių viso subregiono stabilumui; ragina Burundžio valdžios institucijas užkirsti kelią tolesniems žmogaus teisių pažeidimams; griežtai smerkia visus smurto veiksmus ir pažeidimus ir dar kartą patvirtina, kad atsakingi asmenys turėtų atsakyti už savo veiksmus ir būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn; šiuo atžvilgiu pritaria lapkričio 6 d. Tarptautinio baudžiamojų teismo prokurorės Fatou Bensouda pareiškimui;
2. smerkia gegužės 13 d. pasikėsinimą įvykdyti Burundyje valstybės perversmą, taip pat bet kokius smurtinius bei konstitucinę tvarką griaunančius veiksmus, nepaisant to, kas būtų jų vykdytojai, ir primena AS, ES ir JT visiems Burundžio suinteresuotiesiems subjektams išreikštą reikalavimą savo nesutarimus spręsti taikiomis priemonėmis;
3. ragina Burundžio vyriausybę laikytis savo regioninių ir tarptautinių įsipareigojimų žmogaus teisių srityje ir suteikti visas galimybes AS žmogaus teisių stebėtojų ir JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro (OHCHR) veiklai šalyje stiprinti;
4. primygtinai ragina visas Burundžio šalis – vyriausybę, opoziciją ir pilietinę visuomenę – atkurti pasitikėjimą ir pradėti įtraukų dialogą, kad būtų išvengta bet kokio tolesnio padėties blogėjimo šalyje; primena, kad tvarus politinis rezultatas, atspindintis Burundžio žmonių interesus ir naudingas demokratijai, gali būti pasiektas tik siekiant bendru sutarimu pagrįsto sprendimo rimtų derybų procese, siekiant išvesti šalį iš dabartinės aklavietės ir neleisti jai vėl nusiristi į pilietinį karą –tai neabejotinai turėtų neigiamą poveikį saugumui visame Didžiųjų ežerų regione ir keltų grėsmę rinkimams KDR ir Ruandoje;
5. pakartoja Rytų Afrikos bendrijos (RAB), Afrikos Sąjungos (AS) ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos 2015 m. lapkričio 12 d. rezoliucijoje Nr. 2248 (2015) išreikštą nuomonę, kad Burundžio žmonėms naudingas ilgalaikis politinis sprendimas gali būti rastas tik vykdant dialogą ir siekiant bendro sutarimo, laikantis Arušos susitarimo ir Burundžio Konstitucijos nuostatų;
6. ragina ES ir jos valstybes nares savo veiksmais paremti Rytų Afrikos bendrijos ir Afrikos Sąjungos pastangas siekiant ilgalaikio politinio sprendimo per Burundžio vidaus dialogą; palankiai vertina ES Tarybos priimtą sprendimą taikyti sankcijas keturiems asmenims, kurių veikla kenkia demokratijai ir trukdo dabartinės krizės Burundyje politinio sprendimo paieškai
7. palankiai vertina ES iniciatyvą pradėti taikyti Kotonu susitarimo 96 straipsnyje numatytą apsaugos sąlygą teigiama prasme, norint pasiekti teigiamų rezultatų, šiuo tikslu pakviesti Burundžio valdžios institucijas dalyvauti konsultacijose, siekiant rasti sprendimą, kuris būtų priimtinas visoms šalims, spręsti problemą, kad nesilaikoma žmogaus teisių, demokratinė principų ir teisinės valstybės principų, bei leisti greitai susitarti dėl pradinio įtampos mažinimo priemonių, kurios galėtų paruošti dirvą didelei pažangai siekiant užbaigti krizę ir sukurti susitaikymo atmosferą, taip išvengiant karo veiksmų;
8. ragina Komisiją ir valstybes nares apsvaistyti galimybę išaldyti visą nehumanitarinę pagalbą Burundžio vyriausybei, kol nebus sustabdytas pernelyg didelės jėgos

panaudojimas ir vyriausybės pajėgų žmogaus teisių pažeidimai, kuriuos užfiksavo Jungtinių Tautų vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuras, ir kol tikrojo Burundžio vidaus dialogo rezultate nebus rastas politinis sprendimas;

9. ragina ES ir jos valstybes nares remti tolesnes Jungtinių Tautų priemones, įskaitant aktyvesnį JT dalyvavimą Burundyje, jeigu padėtis toliau blogės;
10. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms, Burundžio vyriausybei, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Didžiųjų ežerų regiono šalių vyriausybėms, Rytų Afrikos bendrijos vyriausybėms, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, AKR ir ES Jungtinės parlamentinės asamblėjos pirmininkams ir Panafrikos Parlamentui.